

Prof. dr. MARIJA BEDALOV

(Prigodom 65. godišnjice života)

Dana 15. lipnja 1992. navršila je dr. Marija BEDALOV, redoviti profesor botanike u Botaničkom zavodu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 65. godina života. Ujedno, u skladu s pozitivnim propisima, nakon tridesetgodišnjeg nastavnog rada na sadašnjem radnom mjestu, odlazi u mirovinu.

Marija Bedalov rođena je 15. lipnja 1927. u Kaštel-Kambelovcu kraj Splita, gdje je završila osnovnu školu, a gimnaziju u Splitu. Nakon toga studirala je biologiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, gdje je 1951. diplomirala. Zatim radi kao profesor srednje škole u Splitu od 1952. do 1962. Iste godine bila je izabrana za asistenta u Botaničkom zavodu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Godine 1966. postiže stupanj magistra bioloških znanosti na temelju rada »Flora otoka Velog Drvenika«, a 1974. doktorat bioloških znanosti na osnovi disertacije »Citotaksonomska i horološka istraživanja araceja u Jugoslaviji«. Godine 1979. izabrana je za docenta, 1982. za izvanrednog profesora, a 1989. za redovitog profesora Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu.

Marija Bedalov je u nekoliko navrata boravila na specijalizaciji, te na dužim ili kraćim studijskim boravcima u većem broju botaničkih ustanova u zemlji i u inozemstvu. To su: Institut za biologiju Univerze v Ljubljani, Institut de Botanique, Université de Neuchâtel, Institute of Plant Anatomy and Cytology, University of København, Institut für Botanik der Universität Wien, Istituto di Botanica, Università di Bari i drugima.

Nakon desetogodišnjeg rada kao profesor srednje škole (Split 1952—1962), Marija Bedalov započinje kao asistent svoju nastavnu djelatnost u odjelu za sistematsku botaniku i geobotaniku Botaničkog zavoda u Zagrebu vodeći praktikume uz kolegije odgovarajućih struka i neke uvodne kolegije za studente geologije. Uz praktikume vodi i pripadajuću terensku nastavu. Nakon izbora za docenta (1979) pa izvanrednog profesora (1982) preuzima kolegij opće botanike, koji ima uvodno značenje za studij biologije, a od 1981. i kolegij morfologije bilja. Konačno, kao redoviti profesor (od 1989) sudjeluje i u postdiplomskom studiju te predaje Principe i metode sistematske botanike.

Pod vodstvom M. Bedalov izrađeno je nekoliko diplomskih radova. Ona vodi i manje skupine studenata koji se zanimaju za raznovrsne metode taksonomskih istraživanja. Konačno, M. Bedalov je osnovala i laboratorij za taksonomska istraživanja te nabavila vrlo vrijedan fotomikroskop OPTON.

Svoju znanstvenu djelatnost razvila je M. Bedalov na području *taksonomije* i *geobotanike*. Njezini znanstveni radovi mogu se razvrstati u tri skupine:

1. *Citotaksonomska, taksonomska i horološka istraživanja* pojedinih predstavnika porodica *Araceae*, *Liliaceae*, *Amaryllidaceae*, *Scrophulariaceae* i *Euphorbiaceae*. Ta skupina sadržava 30 znanstvenih radova. Pojedini rodovi navedenih porodica ispitani su citotaksonomski i taksonomski, a utvrđene su i horološke i fitocenološke karakteristike. Tako su npr. utvrđeni novi brojevi kromosoma za neke vrste rodova *Biarum*, *Arisarum*, *Dracunculus*, *Calla*, *Acorus*. Podrobno su istraživane vrste roda *Arum*, kojemu je, može se bez pretjeravanja reći, M. Bedalov posvetila najveći dio svojega znanstvenoga istraživanja. Istraživane su najprije domaće vrste, a kasnije i neke druge europske (Italija, Grčka i dr.). Ovdje valja spomenuti i istraživanja elektronskim mikroskopom Scanning. M. Bedalov je utvrdila da se polen pojedinih vrsta *Arum* znatno razlikuje. Značajna su u ovoj skupini i istraživanja kvarnerskih i dinarskih populacija vrste *Allium globosum*. Ona su pokazala da postoje znatne razlike među njima te opravdala postavljanje nove vrste *Allium horvatii* s kvarnerskih otoka, dok je na dinarskim planinama rasprostranjena vrsta *Allium saxatile*.

2. *Floristička istraživanja*. Ukupno 15 radova iz ove skupine bave se vaskularnom florom hrvatskih primorskih krajeva (posebno otok Veli Drvenik, te Kornatsko otočje, otok Šolta i planina Mosor, zajedno s N. Segulja). Radovi sadržavaju uz florističke popise i analize flornih elemenata također spektre životnih oblika.

3. *Vegetacijska istraživanja*. 13 radova ove skupine pretežno iz primorskog pojasa Hrvatske, sadržavaju vegetacijske, ekološke i opće geobotaničke podatke. Tako su npr. opisani glavni vegetacijski tipovi za Kornatsko otočje i planinu Mosor te izvršena analiza visinskog rasporeda vegetacije, zatim neke biljne zajednice na planini Svilaji i dr.

Značenje znanstvenog rada Marije Bedalov. U ovom pregledu valja najprije istaknuti dvije činjenice:

M. Bedalov je započela znanstveni rad pošto je deset godina provela na radu u srednjoj školi (do 1962), tj. u svojoj 35. godini. Usprkos tome ona je, uloživši veliku energiju, uspjela upoznati i svladati metode pojedinih botaničkih disciplina. Sve je to nadoknabila specijalizacijama kod nekih istaknutih botaničkih stručnjaka, među kojima su: F. Sušnik iz Ljubljane (citološka tehnika), C. Favarger iz Neuchâtel (Švicarska), gdje se upoznala s citotaksonomskim metodama i horološkom problematikom, T. Becher (København, Danska), citološke i anatomske metode, križanja, palinološka istraživanja, P. Bianco i suradnici (Bari, Italija) istraživanja rodova *Arum*, *Biarum*, *Arisarum* i dr., M. Fischer (Beč, Austrija), taksonomska, horološka, palinološka istraživanja i dr. M. Bedalov bila je izuzetno često i na studijskim boravcima u inozemstvu, npr. Sofija, Budimpešta, Beč, Berlin, München, Zeneva, Madrid, Prag, Atena, Firenza, Edinburgh, Sarasota, Washington i dr., gdje je imala prilike skupiti velika iskustva i uspostaviti znanstvene kontakte s mnogim istaknutim kolegama u struci.

Marija Bedalov

Druga činjenica koju, smatram, valja također istaknuti svjedoči kako je M. Bedalov sav život posvetila znanstvenom radu ne štedeći ni truda ni vremena. Na taj je način uspjela, podredivši osobne potrebe potrebama struke, pridonijeti znanosti takve rezultate koji su vrijedni i priznati u međunarodnim razmjerima.

Najvrednije rezultate postigla je M. Bedalov nesumnjivo baveći se citotaksonomijom — područjem kojim se u nas do danas bavio relativno malen broj znanstvenika. Pionirski rad na tom je znanstvenom polju, koliko je meni poznato, izvršio četrdesetih godina B. V a r i ć a k, priopćivši broj kromosoma za vrstu *Drypis spinosa* L. (*Caryophyllaceae*) u časopisu *Le Botaniste*, 34, Bordeaux 1949. Kasnije se toj problematici posvetila D. P a p e š, a zatim se javlja Marija Bedalov, obrađujući veći broj rodova u prvom redu araceja.

M. Bedalov primjenjuje različite metode (morfološke, komparativno-anatomske, citološke, ekološke, fitocenološke, palinološke i dr.) u rješavanju taksonomskih problema. Pritom se odlikuje velikom upornošću i savjesnošću. Stoga se njezini rezultati često citiraju u znanstvenim publikacijama drugih autora i uvažavaju i u raznim standardnim djelima (pojedine flore, informativne edicije, kongresi i sl.). M. Bedalov razvila se u poznatog specijalista za citotaksonomiju i taksonomiju araceja, te je vrlo cijenjena i u međunarodnim krugovima.

Zbog svega što je Marija Bedalov učinila za hrvatsku znanost i nakon ustrajnog tridesetogodišnjeg nastavnog rada na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu izražavamo joj u ime svih kolega u struci, ali i mnogobrojnih studenata koji su imali prilike kod nje učiti, najtopliju zahvalnost i želimo da još niz godina uspješno znanstveno djeluje.

RADOVAN DOMAC

Popis znanstvenih radova Marije Bedalov

1. *Bedalov, M.*, 1967: Alcune piante interessanti della regione mediterranea Jugoslava. *Mitt. Ostalp.-dinar. pflanzensoz. Arbeitsgem.* 7, 67—72.
2. *Bedalov, M.*, 1968: Novi prilozi flori Dalmacije. *Acta Bot. Croat.* 26/27, 235—240.
3. *Bedalov, M., Gaži-Baskova, V.*, 1969: Rasprostranjenje vrste *Convolvulus lineatus* L. u Jugoslaviji. *Acta Bot. Croat.* 28, 417—428.
4. *Bedalov, M.*, 1969: Broj kromosoma vrste *Biarum tenuifolium* (L.) Schott. *Acta Bot. Croat.* 28, 39—41.
5. *Bedalov, M., Sušnik, F.*, 1970: Karyological studies in the genus *Sternbergia* L. in Yugoslavia I. *Caryologia* 23, 4, 519—524.
6. *Bedalov, M.*, 1972: Novi broj kromosoma za vrstu *Dracunculus vulgaris* Schott. *Acta Bot. Croat.* 31, 87—89.
7. *Bedalov, M.*, 1973: In Löve, A., IOPB chromosome numbers reports XL. *Taxon.* 22, 115.
8. *Bedalov, M.*, 1975: Taxonomic problems and distribution of the species *Arum nigrum* Schott in the Balkan flora. In Palmarov, E. & Velčev, V. (ed.): Problems of Balkan flora and vegetation: 202—208. Sofia.
9. *Bedalov, M.*, 1975: Cytotaxonomical and phytogeographical investigation of the species *Arum italicum* Mill. in Yugoslavia. *Acta Bot. Croat.* 34, 143—150.
10. *Gaži-Baskova, V., Bedalov, M.*, 1976: Ohrana flori i rastiteljnosti Kornat. *Poljopriv. Znan. Smotra* 36, 73—80.

11. Gaži-Baskova, V., Bedalov, M., 1976: Prilog poznavanju flore Kornatskog otočja. Acta Bot. Croat. 35, 253—237.
12. Bedalov, M., 1976: Flora otoka Velog Drvenika. Glann. Prir. Mus. u Beogradu, Ser. B., Biol. Nauke 31, 97—110.
13. Bedalov, M., 1976: Citotaksonomska i biljnogeografska istraživanja vrste *Arum alpinum* Schott et Kotschy u Jugoslaviji. Glas. Prir. Mus. u Beogradu, Ser. B., Biol. Nauke 31, 111—118.
14. Bedalov, M., 1976: Cytotaxonomical investigation in the genus *Dracunculus* Adans. Rev. Biol. Ecol. Méditerr., 3, 41—43.
15. Bedalov, M., 1976: Diploid and triploid types of the species *Sternbergia lutea* (L.) Ker.-Gawler in Yugoslavia. Rev. Biol. Ecol. Méditerr. 3, 45—48.
16. Bedalov, M., 1977: Citotaxonomska i biljnogeografska istraživanja vrste *Arum maculatum* L. u Jugoslaviji. Acta Bot. Croat. 36, 107—117.
17. Gaži-Baskova, V., Bedalov, M., 1977: Observations sur la végétation de la zone littorale de l'archipel Kornati. Rapp. Comm. Int. Mer. Médit. 24, 79—81.
18. Bedalov, M., 1978: Broj kromosoma, habitus i ekološki uvjeti kod vrste *Sternbergia lutea* (L.) Ker.-Gawl. Ekologija 13 (2), 95—101.
19. Bedalov, M., 1978: Sur quelques espèces diploïdes du genre *Arum* L. Bull. Soc. Neuchâtel. Sci. Nat. 101, 85—93.
20. Gaži-Baskova, V., Bedalov, M., 1970: Novoe priloženie flori Kornatskih ostrovov. Poljopriv. Znan. Smotra 47 (57), 81—84.
21. Bedalov, M., Lovrić, Z., 1978: Biosistematska analiza taksona *Allium horvatii* Lovrić i srodnih taksona u istočnojadranskom primorju. Mitteil. Ostalp.-dinar. Ges. Vegetationsk. 14, 115—127.
22. Šegulja, N., Bedalov, M., 1978: Važnost zaštite šume na Mosoru za Split-ski industrijski bazen. Šumarski list 11/12, 489—495.
23. Bedalov, M., 1980: Two *Arum* interesting for the flora of south Italy. Journées Etud. Systém. et Biogéogr. Médit. — Cagliari, 101—102.
24. Bedalov, M., Gaži-Baskova, V., 1981: Einige seltene Pflanzen der jugoslawischen Flora. Linzer biol. Beitr. 13 (2), 131—141.
25. Bedalov, M., 1981: Cytotaxonomy of the genus *Arum* (Araceae) in the Balkans and the Aegean area. Bot. Jahrb. Syst. 102, (1—4), 183—200.
26. Bedalov, M., Gutermann, W., 1982: Die Gattung *Arum* in der Ostalpen-ländern. Stapfia 10, 95—97.
27. Bedalov, M., 1983: Distribution of the species *Arum alpinum* Schott et Kotschy in the west mediterranean area. Rapp. Comm. int. Mer Médit. 28 (3), 107—109.
28. Bedalov, M., Šegulja, N., 1983: Neke zanimljive biljke u flori Mosora. Zbornik R. Visianija Šibenčanina, 215—222. Šibenik.
29. Gaži-Baskova, V., Bedalov, M., 1983: Flora Kornatskog otočja. Zbornik R. Visianija Šibenčanina, 443—454. Šibenik.
30. Gaži-Baskova, V., Bedalov, M., 1983: Biljni pokrov Kornatskog otočja. Zbornik R. Visianija Šibenčanina, 455—462. Šibenik.
31. Bedalov, M., 1983: Prilog citotaksonomskim i biljnogeografskim istraživanjima vrsta *Calla palustris* L. i *Acorus calamus* L. (Araceae). Biosistematika 9 (1), 29—37.
32. Bedalov, M., 1983: Prilog citotaksonomskim istraživanjima vrste *Allium saxatile* MB. s. l. Matica srpska 33, 559—567.
33. Bianco, P., Medagli, F., Bedalov, M.: 1983/84: Studio fitosociologico delle stazioni di *Euphorbia dendroides* L. del litorale jonico calabrese: Copanello-Staletti, in provincia di Catanzaro. Ann. Fac. Agr. Univ. 33, 277—281. Bari.
34. Bianco, P., Medagli, P., Bedalov, M., 1983/84a: Revisione dell'areale della *Euphorbia dendroides* L., entità stenomediterranea macaronesiana, relitto interglaciale. Ann. Fac. Agr. Univ., 33, 386—409. Bari.
35. Bedalov, M., 1984: A new pentaploid of the genus *Arum* (Araceae). Botanica Helvetica 94 (2). 385—390.

36. Bianco, P., Bedalov, M., Medagli, P., Mastropasqua, L., 1984: Un contributo alla conoscenza dell' associazione *Oleo-Euphorbietum dendroidis* Trinajstić nelle stazioni pugliesi e confronto con quelle dell' Adriatico orientale jugoslavo. Not. Fitosoc. 19 (2), 23—28.
37. Šegulja, N., Bedalov, M., 1984: Beitrag zur Kenntnis der Vegetation des Mosorgebirges (Mitteldalmatien, Jugoslawien). Acta Bot. Croat. 43, 207—216.
38. Bedalov, M., 1985: Scanning Electron Microscopy of Pollen Grains of Some Species of the Genus *Arum* (Araceae). Pl. Syst. Evol. 149, 211—216.
39. Bianco, P., Bedalov, M., Medagli, P., Mastropasqua, L., 1985: Contribution à la connaissance de la distribution d'*Euphorbia dendroides* L. et de l'association *Oleo-Euphorbietum dendroidis* Trinajstić dans la région méditerranéenne. Rapp. Comm. int. Mer Médit. 29 (6), 113—114.
40. Bedalov, M., 1985: Analyse floristique de l'île de Veli Drvenik (Yugoslavie). Rapp. Comm. int. Mer Médit. 29 (6), 135—136.
41. Šegulja, N., Bedalov, M., 1987: *Minuartio-Genistetum pulchellae* — eine neue Assoziation der Steintriftenvegetation aus der montanen Region des Mosorgebirges (Dalmatien, Jugoslawien). Sauteria 4, 111—119.
42. Bedalov, M., Gaži-Baskova, V., 1987: Analiza flore Kornatskog otočja. Acta Bot. Croat. 46, 173—184.
43. Šegulja, N., Bedalov, M., 1987: Analiza florističkog sastava zimzelenih šuma i makije na području istočnojadranskog primorja. Ekologija 22 (1), 47—55.
44. Lovrić, A. Ž., Rac, M., Bedalov, M., Šegulja, N., 1987: Doprinos fitogeografiji Svilaje i njena povezanost s Biokovom. Acta Biokovica 4, 189—204.
45. Bedalov, M., Šegulja, N., 1987: Prilog flori Mosora i njena povezanost s Biokovom. Acta Biokovica 4, 175—189.
46. Lovrić, A. Ž., Bedalov, M., 1987: Pulvinate thornbush of tragacanthic types in Karst strombelts of coastal Dinarides and their phytogeographical correlations. Acta Biokovica 4, 319—346.
47. Lovrić, A. Ž., Rac, M., Bedalov, M., 1988: Mediteranska močvarna vegetacija i florističke zanimljivosti uz donju Neretvu od Čapljine do mora. Zbornik »Minerali, stijene, izumrli i živi svijet BiH«. Zemaljski muzej BiH, Sarajevo, 33—40.
48. Fischer, M. A., Bedalov, M., 1988: The genera *Paederota* and *Pseudolysimachion* (Scrophulariaceae) in Croatia. Acta Bot. Croat. 47, 149—156.
49. Bianco, P., Medagli, P., D'Emérico, S., Bedalov, M., 1988: Nouvelles découvertes en Italie d'*Euphorbia wulfenii* Hoppe et considérations sur son milieu, morphologie. et caryologie. Rapp. Comm. int. Mer Médit. 31 (2), 128.
50. Fischer, M. A., Bedalov, M., Valjak, B., 1989: The genus *Veronica* (Scrophulariaceae) in Croatia. Linzer biol. Beitr. 21, 143—172.
51. Bedalov, M., Hesse, M., 1989: On pollen types within *Arum* (Araceae). Pl. Syst. Evol. 115, 41—44.
52. Bedalov, M., 1989: Prilog flori otoka Šolte. Acta Bot. Croat. 48, 121—127.
53. Bedalov, M., Bronić, V., 1989: Vrsta *Arum orientale* M. Bieb. u flori Srbije. Zbornik Prir.-mat. fak. Kragujevac. 119—122.
54. Bedalov, M., Fischer, M. A., 1990: Osnovne značajke biljnog pokrova Šolte. In: Mihovilović et al. (ed.): Otok Šolta, 103—107. Zagreb.
55. Bedalov, M., Bianco, P., Hesse, M., Medagli, P., Šilić, Č., 1991: Comparison of *Arum nigrum* Schott and *A. apulum* (Carano) Bedalov. Bot. Chron. 10, 861—868.
56. Bianco, P., Medagli, P., Bedalov, M., D'Emérico, S., Mastropasqua, L., 1991: Considérations sur *Euphorbia dendroides* L., espèce steno-méditerranéenne macaronesienne. Bot. Chron. 10, 689—696.
57. Lovrić, A. Ž., Bedalov, M., 1987: Ekološko-geobotanički pregled primorskih i kanjonskih endema zapadnih Dinarida. Posebna izdanja Akad. nauka i umjetn. BiH (Sarajevo) 14, 167—198.

58. *Bedalov, M., Bianco, P., D'Emérico, S., Medagli, P., Gutermann, W., 1992:*
Sulla presenza nel Gargano di *Arum alpinum* Schott et Kotschy, entità
nuova per la flora pugliese. *Giorn. Bot. Ital.* (in press).